

غلامرضا تختی و فعالیت‌های سیاسی او

۶ آبان ۱۴۰۳ ساعت ۱۴:۴۰

غلامرضا تختی در ۱۷ دی ۱۳۴۶ به طرز مشکوکی درگذشت. در آن روز جسد وی در هتل آتلانتیک پیدا شد. بعد از پیدا شدن جنازه، منابع حکومتی، علت مرگ را خودکشی دانستند. هر چند سند موثقی از دست داشتن ساواک در قتل احتمالی تختی به دست نیامد، با این احوال مخالفان سیاسی و مردم در همان دوره، ساواک را عامل قتل وی دانستند...

از غلامرضا تختی به عنوان یکی از اسطوره‌های ورزشی ایران در رشته کشتی یاد می‌شود. او با کسب یک طلا و دو نقره در بازی‌های المپیک، یکی از پرافتخارترین مدال‌آوران ایرانی است. اما آنچه که باعث شهرت تختی شده است، تنها افتخارآفرینی او نیست؛ بلکه جهان پهلوان تختی به دلیل مبارزات سیاسی خود نیز شناخته شده بود. او در مخالفت با حکومت پهلوی، در کنار مردم ایستاد و در جوانی به طرز مشکوکی کشته شد. مرگ نابهنگام تختی سوالات زیادی را در ذهن مردم به وجود آورد. چنانچه بسیاری، ساواک را عامل این مرگ دانستند.

جهان پهلوان تختی که بود؟

تختی را فرزند خانی آباد می‌دانند. محله‌ای در جنوب تهران. غلامرضا در خانی آباد به دنیا آمد و دوران کودکی خود را نیز در کوچه پس کوچه‌های خانی آباد گذراند. تاریخ تولد او شهریور ۱۳۰۹ ثبت شده است. خانواده تختی از نظر فرهنگی و مالی به طبقه متوسط تعلق داشتند. از نظر سیاسی نیز اطرافیان او فعالیت چندانی در امور سیاسی نداشتند. بنابراین برخلاف بسیاری از جوانان آن دوره که به سمت سیاست می‌رفتند، تختی ورزش را انتخاب کرد. ظاهراً تختی از همان کودکی علاقه فراوانی به کشتی داشت. البته او در کنار ورزش و کشتی، به کار نجاری نیز مشغول بود. با این حال تلاش در عرصه ورزشی باعث شد تا نام او در اوایل جوانی بر سر زبان‌ها بیفتد. او در بیست سالگی در اولین مسابقات قهرمانی کشتی کشوری شرکت کرد و به تدریج موفق به کسب مدال‌های رنگی شد.

منش اخلاقی تختی

غلامرضا تختی از نظر اخلاقی و منش اجتماعی، خود را بخشی از مردم می‌دانست و همواره در کنار آنها بود. در باب منش شخصیتی او اوصاف بسیار زیادی شده است. از جمله گفته شده است که او سرشار از پاکی و صداقت بود و دلی بی باک و جسور داشت. او دارای قلبی رئوف و ملامال از عشق مردم بود و در زندگی خود، بیش از قهرمانی به انسان زیستن و از خودگذشتگی می‌اندیشید. تختی با وجود قهرمانی در میادین بین‌المللی کشتی، هیچ‌گاه فروتنی و تواضع خود را در برابر مردم از دست نداد. وی

در دوران قهرمانی خود، ۹ مدال طلا و نقره جهانی و بازی‌های المپیک را کسب کرد و از جمله ورزشکاران ایرانی است که بیشترین مدال‌های طلا و نقره را در بازی‌های مهم بین‌المللی، به ارمغان آورده‌اند.^[۱]

گرایش‌ات سیاسی غلامرضا تختی

همراهی غلامرضا تختی با مردم باعث شد تا او از نظر سیاسی نیز در کنار مردم باشد. از آنجا که فضای سیاسی غالب در آن دوره، مخالفت با حکومت پهلوی بود، غلامرضا تختی نیز به موضع‌گیری‌های سیاسی علیه حکومت پرداخت. البته او فعالیت‌های سیاسی خود را به طور رسمی آغاز کرد و طی آن به عضویت در احزاب مختلف درآمد. تختی در ابتدا عضو حزب زحمتکشان ملت ایران بود. او مدتی نیز عضو حزب نیروی سوم بود. این احزاب به جناح‌های ملی‌گرا تعلق داشتند. وی همچنین از مریدان آیت‌الله سید محمود طالقانی به شمار می‌رفت و در ملی شدن صنعت نفت حضوری فعال داشت. وی هم‌چنین در جمع آوری کمک‌های مردمی به زلزله زدگان بویین زهرا در شهریور ۱۳۴۱، نقش مهمی ایفا کرد به طوری که حساسیت رژیم را دربرداشت. رژیم که کمابیش از فعالیت‌های سیاسی تختی آگاهی پیدا کرده بود، برای به سلطه کشیدن او، ریاست فدراسیون کشتی کشور را به او پیشنهاد نمود؛ ولی او این پیشنهاد و حتی پیشنهاد برای به دست گرفتن شهرداری تهران یا نمایندگی مجلس را نیز رد کرد.^[۲] البته غلامرضا تختی مدتی نیز به عضویت حزب سوسیالیست درآمد اما بعد از کودتای ۲۸ مرداد مجدداً به سوی احزاب ملی‌گرا سوق یافت و به عضویت جبهه ملی دوم درآمد.

مرگ مشکوک غلامرضا تختی و نقش حکومت

غلامرضا تختی در ۱۷ دی ۱۳۴۶ به طرز مشکوکی درگذشت. در آن روز جسد وی در هتل آتلانتیک پیدا شد. بعد از پیدا شدن جنازه، منابع حکومتی، علت مرگ را خودکشی دانستند. هر چند سند موثقی از دست داشتن ساواک در قتل احتمالی تختی به دست نیامد، با این احوال مخالفان سیاسی و مردم در همان دوره، ساواک را عامل قتل وی دانستند؛ به ویژه این که غلامرضا تختی با برخی گروه‌های سیاسی مخالف نظیر جبهه ملی نیز سابقه همکاری داشت. شایعاتی وجود داشت که نشان می‌داد حکومت از اشتهار و خوشنامی او در بین مردم رضایت ندارد.^[۳] با این حال حتی اگر مرگ تختی را خودکشی بدانیم، مهم این است که با مرگ وی یکی از مهمترین چهره‌های ورزشی ایران که نماد مخالفت با رژیم بود از سر راه برداشته شد.^[۴] این موضوع حکایت از نقش بسیار پررنگ تختی در مبارزات سیاسی دارد.

چرا حذف تختی برای رژیم اهمیت داشت؟

شاید برای بسیاری این سوال مطرح باشد که وجود تختی تا چه حد در مبارزات سیاسی - مردمی علیه حکومت موثر بود؟ و اساساً چرا این موضوع اهمیت داشت؟ پاسخ این است که همانطور که پیشتر نیز اشاره کردیم مرحوم غلامرضا تختی یک قهرمان کشتی بود که از محبوبیت فراوانی در بین مردم برخوردار بود. جدا از قهرمانی و خصوصیات دیگر دلیل عمده محبوبیت او این بود که به عنوان یک شخصیت مخالف رژیم و مرتبط با ملیون شناخته می‌شد.^[۵] او می‌توانست به مثابه یک رهبر، توده‌های زیادی از مردم را بسیج کند. زیرا فردی شناخته شده بود و وجهه جهانی داشت. گذشته از این به طور کلی حکومت شاه تمام حرکت‌های اعتراض‌آمیز را با حساسیت دنبال می‌کرد و قدرت تحمل هیچ‌گونه مخالفتی و او کوچک را نداشت.

در نهایت، با توجه به فراین موجود می‌توان اینگونه استنباط کرد که رژیم سفاک پهلوی چون هیچ راهی برای نفوذ به تختی نیافته بود و هم چنین محبوبیت روزافزون تختی در میان مردم و مخالفت وی با رژیم وابسته شاه، طاغوتیان را خشمگین کرده بود، سرانجام باعث شد تا عوامل رژیم پهلوی در توطئه‌ای مشکوک، وی را به قتل برسانند. هرچند رژیم سعی کرد با مطرح کردن موضوع خودکشی، قضیه را فیصله دهد، ولی این توطئه رژیم با آگاهی یافتن مردم از اصل ماجرا، نقش بر آب گردید. پیکر جهان پهلوان تختی با حضور خیل دوستداران و مشتاقان، در شهر ری به خاک سپرده شد. [۶] طبق شواهد ثبت شده، تشییع جنازه جهان پهلوان تختی با شکوه بسیار زیادی برگزار شد و مردم از این فرصت برای ابراز مخالفت جمعی استفاده کردند.

[۱] - روزشمار تاریخ، اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان، همان، صص ۷۸۵-۷۸۶

[۲] - همانجا

[۳] - مظفر شاهدی، ساواک - سازمان اطلاعات و امنیت کشور (۱۳۵۷) - (۱۳۳۵) تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۶، ص ۶۶۴

[۴] - سقوط: مجموعه مقالات نخستین همایش بررسی علل فروپاشی سلطنت پهلوی، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۴، ص ۴۲۹

[۵] - جمعی از نویسندگان، بانک جامع مقالات انقلاب اسلامی ایران، ص ۲۹۸۹

[۶] - روزشمار تاریخ، همان، صص ۷۸۵-۷۸۶

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49868/غلامرضا-تختی-فعالیت-تختی-غلامرضا>